

FIATAL NEVELŐK FÓRUMA

DIÁKKÖRÖK AZ ORSZÁGOS SZAKMAI KONFERENCIÁN

Elsőéves korunkban hallottunk arról, hogy diákkörök is találhatóak a főiskolán. Gondoltuk, hogy valamelyiket meg kellene látogatni. Így jutottunk el egy alkalommal felsőbb éves hallgató segítő közvetítésével a Pedagógiai Tudományos Diákkör egyik gyűlésére. Ez már az első év vége felé volt.

A diákkör gyűlésének hangulata kapott meg bennünket. Ki-ki beszámolt évi munkájának eredményeiről, sikereiről, eredménytelen kísérleteiről. Egy hallgató pedig a Debreceni VIII. Országos Szakmai Konferenciáról, annak hatásától és saját sikereiről szólt, igen nagy lelkesedéssel.

A következő évben, tehát II. éves korunkban jelentkeztünk a diákkörbe. Semmi határozott elképzelésünk nem volt. Majd csak adódik számunkra valami. Először azt tanultuk meg, hogy sok a kutatási terület. A pedagógia az emberformálás tudománya, s minden ember más és más. Mindmegannyi téma, de téma az iskola, az osztály, az úttörő, a napközi, a különböző tantárgyakban elérhető eredmények, milyen nehézségek akadályozzák az eredményes munkát; és iskolán kívül is él gyermek, sőt az is részben a mi gondunk, hogy mi történik tanítványainkkal az iskola befejezése után? Jó volna valamit kezdeni, ám a mit és hogyan nem volt előtünk tisztá. Segítségre jött azonban a következő előadássorozat; *A tudományos kutatás alapjai*.

Az előadó minden szavát jegyeztük, az irodalmat büjtük, tanultuk. Ez az esztendő is eltelt. Sokat tanultunk, szorgalmasan jártunk a diákköri foglalkozásokra, kicsit irigyek is voltunk azokra, akik kutatásaik eredményeit ismertették s főleg azokra irigykedtünk, akik jó dolgozataikkal pályáztak a IX. OSZK-ra, hiszen nekünk még témánk sem volt. Az OSZK-ról hazatértek ismét beszámoltak és évvége lett.

Az 1970/71. tanévet úgy kezdtük, hogy a diákkörben ismertettük elképzeléseinket az ITV. adásainak vizsgálatáról. Mindenki lelkesedett. Hozzákezdünk az elképzelések megvalósításához. Mennyi gond, mennyi munka, mennyi tárgyalás, elkeseredés és újbóli nekilendülés, biztatás és ledorongolás és végre ... kész a mű. Dolgozatunkat elfogadták és irány Eger.

1971. Eger, a X. Országos Szakmai Konferencia. Az egriek mindent megtettek, hogy ezt az időt a legkellemebben és leghasznosabban töltsük el. A főiskola kollégiumában laktunk, ahol minden tekintetben maximálisan gondoskodtak a néhány száz tanár és hallgató ellátá-

sáról. Az első nap ismerkedéssel, városnézéssel telt el. Másnap komoly munka kezdődött. Szekciókban folyt az ülésezés, ahol az elfogadott pályamunkák lényegét ismertették íróik, majd megvitattuk azt. Az Oktatás-Nevelés Technikai Eszközei Szekció munkájában vettünk részt. Színvonalas dolgozatokat hallhattunk az iskola-televízióval kapcsolatosan, s ez számunkra azért volt hasznos, mert néhány főiskolán hosszabb ideje folyik e témakörben intenzív kutatás. Így nekünk, akik még csak kezdő, bizonytalan lépéseket tettünk, mind a kutatás módszerében, mind tartalmában nagy segítséget nyújtottak a továbbiakra nézve.

Érdekesek és főként gyakorlatilag voltak hasznosak azok a szemléltetőeszközök, amelyek bemutatására, ismertetésére sor került. Legtöbbjük folyamatok szemléltetésére szolgált, általuk elektromos vezérléssel, dinamikusan mutathatta be a tanár a jelenséget. Nagyon esztétikusak és házilag elkészítve viszonylag olcsón előállított eszközök voltak ezek. Ezenkívül diával, filmmel való szemléltetés módszereiről esett szó, de nem maradt ki az iskolarádió és a magnetofon felhasználási lehetőségeinek elemzése sem. Beszélgetések során értesültünk más szekciók munkájáról, ezek munkáján személyesen nem vehettünk részt. Jól sikerült ismerkedési est is volt, melyet két színvonalas irodalmi színpadi műsorral egybekötve rendeztek. A beszélgetések arra engedtek következtetni, hogy általában vitanakészség, témagazdagság jellemezte az egyes szekció-üléseket.

Az egri három nap el nem hanyagolható momentum a konferencia zároakkordja, az eredményhirdetés sem, amelyet feszültséggel telítve többedmagunkkal izgultunk végig. Kellemes és jóleső érzéssel, sőt boldogan vetjük tudomásul, hogy a TV külön díjával jutalmazták pályamunkánkat.

1972. Az egri konferencia légköre, az ott szerzett tapasztalatok további munkára serkentettek bennünket és az előző évhez hasonló folyamat következményképpen utaztunk Pécsre, a XI. OSZK-ra. Ez a megmozdulás azonban már lényegesen különbözött az előzőektől, mivel a Pedagógusjelöltek I. Országos Találkozója keretében került megrendezésre a szakmai konferencia is.

Az új kezdeményezés célját talán a Művelődésügyi Minisztérium által kiadott körözüvényben leírottakkal tudnánk legtömörebben összefoglalni.

„Az ifjú pedagógus nemzedék ügyét a társadalmi érdeklődés előterébe kívánjuk állítani azért, hogy elősegítsük a pedagógiai munka társadalmi presztízisének emelkedését. E cél érdekében elhatároztuk, hogy az évenként megismétlődő hallgatói szakmai, pedagógiai, tudományos, művészeti és testnevelési rendezvényeket egységes, országos jellegű demonstratív találkozóvá szervezzük.”

A találkozó négy rendezvényből állt:

1. Országos Szakmai Konferencia.
2. Spartakiád.
3. Kulturális Találkozó.
4. Ifjúsági Nagygyűlés.

Időrendileg az első közös program az Ifjúsági Nagygyűlés volt. 19. intézmény képviselői gyülekeztek a Széchenyi téren, ahol Pécs Megyei Városi Tanács vb-elnöke üdvözölt bennünket. Utána elvonultunk (katonazenére) az orvostudományi egyetem aulájába, ahol Dr. Gosztonyi János miniszterhelyettes mondott ünnepi beszédet. A nagygyűlésről talán még annyit: reprezentatív volt a Széchenyi téri felállítás, ahogyan az intézmények képviselői zászlóik mögött felsorakoztak. A vonulás is az lehetett volna, de itt már inkább tömeg voltunk, akik katonazenére „ballagtunk”.

A nagygyűlés után kezdődtek a sportvetélkedők, az OSZK ülései 14 szekcióban; megnyitották a képzőművészeti, fotó-, szemléltető eszköz kiállításokat is.

Az OSZK 14 szekcióban végezte munkáját. Mi ismételten az Oktatás-nevelés Technikai Eszközei, vagy ahogy röviden neveztük Technikai Eszközök szekcióban vettünk részt. Örömmel értesültünk arról, hogy idén már annyi pályamunka érkezett be ebbe a szekcióba, hogy ketté kellett osztani, „A” és „B” szekcióra. Az „A” rész elsősorban a televízió problémájával foglalkozott, de a tavalyihoz képest kibővült a skála. Felölelte, az ITV-től kezdve a TV adásainak hatását vizsgáló témákat az általános iskola alsó és felső tagozatában egyaránt. Számunkra a legérdekesebb az egyes tárgyakkal kapcsolatos hatásvizsgálat, azok eredménye volt. Érdekesek és témájukban újak voltak azok a munkák, amelyek azt vizsgálták, milyen hatással van a gyermekre a TV felnőtteknek szóló műsora, mennyiben járulnak ezek az adások pl. a tanulók világnézetű neveltségéhez.

A beszámolót követő viták a tavalyinál is élénkebbek egy-két felszólalástól eltekintve — „sportszerűbbek” is voltak. Nem hangzott el olyan ismertetés, melyet ne követett volna kérdések sora. Többször bizony időhiányában kellett pontot tenni egy-egy nyitva hagyott problémára. Sajnos az idő kevés volt, olyannyira kevés, hogy a többi szekció munkájáról Pécsen csak nagyon hézagosan szerezhettünk értesülést.

Az ülésezés második napján, délután volt az eredményhirdetés. A rendezőség valószínűleg nem számított olyan mértékű érdeklődésre, mint aminek tanúi lehetünk. Az ünnepséget a főiskola dísztermében rendezték, ahová elkövetően sok ember préselődött be a szó legszorosabb értelmében, és még így is népes „külső” hallgatóság maradt. Ráadásul az eredményhirdetés majdnem egy órával később kezdődött a kiírt időpontnál. Már-már katasztrófálissá vált a hangulat. A nagy hőségben, levegőhiányban komolyabb következményektől lehetett tartani, amikor egyik sarokból halkan, de határozottan felcsendült a „Bunkócska”. Az első pillanatban meglepetés suhant végig az arcokon, majd lelkesen bekapcsolódott az egész terem. Mozgalmi dal mozgalmi dalt követett, s ebben a kémszerházterben visszajára fordult valami. Csodálatos érzés töltötte el az embert. Érezni lehetett a belőlünk sugárzó erőt, a mai fiataloktól olyannyira vitatott forradalmiságot.

Hazaérkeztünk. Megtartottuk a diákkör záróülését, ahol mindenki elmondta saját szekciójában szerzett tapasztalatait. Ezek alapján megállapíthatjuk, hogy a dolgozatok színvonalának emelkedése; a témakör bővülése, a vitakészség fokozódása nemcsak a mi szekciónk jellemzője. Az előző évvel összehasonlítva erősödött az egészséges kritikai és önkritikai szellem. Bátran hozzányúltak a vizsgálódási területen felmerülő problémákhoz. A konklúziók jó részben nemcsak nyitott kérdések, hanem megoldási javaslatok is elhangzottak.

Ha ismét végig gondoljuk ennek a mozgalomnak a tízéves fejlődését, az első 10 dolgozattól a most bemutatásra került 177-ig, akkor nemcsak számokban (most közel 800 dolgozattól került ki a 177), de minőségileg is fejlődés tapasztalható.

Egy dolgozat elkészítésének folyamatában három periódust állapíthatnánk meg:

1. A felkészülés időszaka, mely a téma kiválasztását, azzal való ismerkedést, célok megjelölését, majd a konkrét vizsgálatokat, irodalmi tájékozódást, az anyaggyűjtést, az eredmények, tapasztalatok összegzését foglalja magában.

2. Az eredmények bemutatása, mely több fokozatban történik. Ezután felülvizsgálja a patronáló tanár, majd az illetékes tanszék még egy tanára. Ezután következik a Diákköri Tanács zsűrije előtti bemutatás és a vita. Ha vette az akadályt, a két szekcióvezető tanár elé kerül s ha itt is megfelel, bemutatandó az OSZK-n.

3. Az előző kettőtől el nem választható az „utóérettség”. A személyes tapasztalat, módszerbeli változtatás igénye, új kérdések felmerülése ösztönöz. A munka folytatásának lehetőségei a bemutatás és a későbbi átgondolások során kristályosodnak ki. Ezért is tartjuk nagyon fon-

tosnak, hogy valamilyen fórumon elhangozzék a vizsgálat eredménye és annak vitája, mert ez a fejlődés első kritériuma.

Hogy miben látjuk ennek a mozgalomnak a jelentőségét? Hozzászokik az ember a rendszeres, következetes munkához, a sikertelenségek elviseléséhez, megtanul az ember újrakezdeni. Kifejleszt egy olyan jellegű igényességet önmagával szemben, aminek később az életpályán is hasznát veszi. Nem cél és nem is elegendő egy ilyen munka ahhoz, hogy általa tudóssá váljék valaki. Eredménye talán annyi, hogy könnyebben és jobban eligazodik a szakmában, a szakirodalomban, igényli annak rendszeres tanulmányozását, kritikával fogadja azt, jobban be tudja építeni gyakorlati munkájába. Végül, de nem utolsósorban nagy erőt ad a továbbiakra

nézve a pillanatnyi sikerélmény. Elmélyítésén a főiskola is munkálkodik. Minden évben, az idén is hazajövetelünk után főigazgatói fogadáson vettünk részt, melyen a főiskola, a KISZ, a szakszervezet képviselői is megjelentek és nem kis elismerésben volt részünk.

Talán azzal a banálisnak tűnő, de őszinte mondattal záránk ezt a kis beszámolót, hogy most az életbe induláskor többek között ezt is útravalónak kaptuk s annyi örömet okozott nekünk ez a munka, hogy érdemes tovább csinálni, nehéz lenne abbahagyni és nem is hagyjuk abba.

Megvan az új TV-s téma ... dolgozunk!

Boor Éva—Gyáraki Etelka
főiskolai hallgatók

MŰHELY

DR. KISS ALBERTNÉ
Debrecen

Feladatlapok a hetedik osztályban kötelező házi olvasmány feldolgozásához

Az olvasóvá nevelés szövevényes problematikájában kulcskérdésnek érezzük, hogy sikerül-e tanítványaink szellemi érettségét, esztétikai érzékét olyan mértékben fejleszteni, hogy az általános iskolai évek végén vagy azt követően megtörténik az áthajlás az ifjúsági irodalomból a felnőttek irodalmába. Ha a középiskolások olvasókedvének hirtelen apadására vagy az ilyen fokon tovább nem tanulók izlésszegénységére figyelünk, szomorú kép tárul elénk. Amikor a hibákat nyomozva visszafelé haladunk az idáig vezető úton, az általános iskola jól ki nem használt lehetőségei között érdemes megállni a *kötelező olvasmány* problematikájánál.

A hetedik osztályban kötelező olvasmány feladatlapos, a tanítás-tanulás egységében végzett elemzése kapcsán már kifejtettük véleményünket a programozás elemeinek alkalmazhatóságáról az irodalomtanításban.* E módszert a hagyományos óravezetés alapjaiba szöve és csoportmunkával kombinálva meglepően jó eredményre jutottunk a Jókai-regény tanításában.

Az általános iskolában a négy évfolyam egy-egy kötelező olvasmánya mellett más regény elemzése nem szerepel a tananyagban. Ha néhány nagyepikai alkotás ismerete (*János vitéz*, *Toldi*, *Lúdas Matyi*) segíti is a regények világában való tájékozódást, döntőnek mégis az egy kötelező olvasmány módszeres, mélyen elemző és élményt fokozó tanítását látjuk. Az olvasóvá nevelés egyik kulcskérdése ez tehát, még akkor is, ha — általános tapasztalat szerint a tanulócsoporthoz jelentős része még nem jutott el olyan szellemi érettségig, hogy magától igényelné a hasonló olvasmányokat. A külső ösztönzésre olvasott mű azonban áthangolhatja, izlésszintjének meg-

* Dr. Kiss Albertné: Kísérlet a programozás elemeinek felhasználására... Magyaritanítás, 1971/6.